

سنگینا

نومرو ۸۰

پنجشنبه

۳۰ تشرین اول ۱۳۲۴

احمد صقلی نام امیر جلاد اسمیر زماننده سفن حربیه اسلام کثرت وجیادنده بر مرتبه یه واصل اولمشیدی که مذسوب اولدینی عصرک ترقیات عمومیه بحریه سنه کوره اوزمانه قدر بودرجه سی کوریلوب ایشیدلماشیدی صکره لری ده خیرالدینلر ، جزایرلی حسن پاشلر ، پیاله لر ، طورغودلر ، کال ریدلر ، قیلچ علی پاشالر کی اعظم بحر یوندن نیجه نامداران ظهور ایتدیلر ، بولنده کیجه کوندوز ترک حضور وراحت ایله بحربه مزک تعالی شان وشوکتنه خدمت ایلدیلر ، بوقبه ده نیک نام براقسدیلر . امید ایدرزکه امرای بحریه مز برخیلی مدتدرکه طالمش اولدقلری قعر عمیق تدنیدن چیقارلرده دنیایه برکوز کردیرلر . دولتمزک قوه بحریه سنی امتک چار چشم ایله منتظر بولندقلری درجه کماله ایصاله بذل همت ایدرلر ، زیرا بو حال وقوفک امتدادی غرقاب فنا اولمندر . دول معظمه شویله طورسون اطرافزده کی کوچک حکومترلریله قوه بحریه جه طورمیوب ایلرویه کیدیلرلر .

برکت زاده

اسما بیل - حق

حق مداخله یا خود وظیفه عدم مداخله

بکن نسخه دن مابعد :

عجیباً بر دولت امور احوال داخلیه سیله دول سائره نك آسایشی اخلاله قالدیشه حق اولورسه بو دولتلرک او ایشلره قاریشمغه صلاحیتی اوله بیلیرمی ؟ بالفرض اون سکرنجی عصرک اواخرنده فرانسه ده اختلال کیردن تحدت ایدن حکومت ، بتون اتم جهانی قرالارینه ، حکمدارلرینه قارشى عصیاننه تشویق ، دعوت ایدرک بر چوق دولتلرک راحتى تهلکیه قویمشدى ، قومامش اولسه ده او قرالار ، او حکمدارلر اوله ادعا ایتدیلر ، معلوم اولدینی اوزره ، آرالرنده اتفاق عمومی تشکیل ایدرک فرانسه یه هجوم ایلدیلر . بو مهاجاتی فرانسزلرک نه صورتله دفع ایتدکلری ، حق (والی) مظفریتى متعاقب (کوتنه) یه ، او

آدید حکیمه نه درلو بر ملاحظه الفا ایتدکری البته خاطر لر ددر . بویه
اساسه استناد ایله سه بیه حقوق دول مداخله یی اصلا بر حق عد ایتزه ، مشروع
کور من . چونکه بتون او مدعیات دائماً وسائل عادیه کونا کوندن عبارتدر .
حقیقتده بر دولت دولت دیگرک امور داخلیه سنه مداخله ایدر کن مطلق بعض
مقاصد خفیه سیاسیه تعقیب ایلر . اویله اولماسده هر نه شکله محدث ایدر سه
ایتسون ابتدادن دیدیکر کی ، بر دولتک حق استقلال یی او اسالاس حاکمیتی
ناقض اولدینی ایچون مداخله حقوق بین المللیجه مدخولدر ، بعضاً سیاسه جائز
اولسده حقوناً دائماً مدخولدر . مؤلف مشهور (بون فیس) اثر معروف
معتبرنده جمهور مؤلفین زمانک بو خصوصده کی خلاصه فکری عرض ایله دیورکه :
« دعوت اولنادن دیگر بر دولتک ایشلرینه قاریشقی هیچ بر دولتک حق اولماز ،
بویه بر کیفیت اصلا بر حق عد اولنه ماز ، کرک ترویج و کرک رد ایدسون ، مداخله
حق اضافه ایله مک حق کله سنی سوء استعمال ایتکدر .
دولتله ترتب ایدن وظیفه عدم مداخله در . او سوزده حق مداخله ایسه انجی
دول قوه نک دول ضعیفه به قارش ایتکاب ایتدکری حقیقی سوء قصدلری بویه انجه دن
انجه به ملاحظات ایله ستر ایتک ایچون ایجاد اولمشدر . حق مداخله یوقدر و اولماز .
چونکه حقه قارش حق اولورمی ؟ حق ، ایجابات حق دولتک استقلال متقابلدر ،
مدخله ایسه استقلالک ضدی ، مناقضدر . »

بعضاً مداخله یی ملاحظات کونا کونه مبنی ترویج ایدر کورونن مؤلفلر بیه
بو فکرده درلر . مثلاً (سورل — فونق برنتانو) درلر که :

مدخله بر حق دکلر ، چونکه دولتک استقلال یی ، حاکمیتی حقوق دولتک بر قاعده
اساسیه سیدر . فقط مداخله یا ایجاب مصلحتله ، یا خود بر حساب حرصانه نک سوبله
حصوله کله بیلیر . بو بر مسئله حقوقیه دن زیاده بر حادثه عادیه درکه حقوق دوله دکل ،
طوغریدن طوغریه تاریخنه ، تاریخک تنقید و تقدیرینه تعلق ایلر . »

خلاصه ، دیمک ، زمانزده حقوق دولجه بو مبجشده دستور قطعی ، هر
هانکی خصوصه تعلق ایدر سه ایتسون ، وظیفه عدم مداخله در .

مسئله دولت عثمانیه به تعلق ایدنجه ، مداخله دولت عثمانیه به قارش واقع
اولنجه حقوق دول ، اوروپانک حقوق دولی ، مؤلفین حقوق دولی بوقطعیندن
آهسته آهسته فراغت ایدرلر ، اوروپا دولتلرینک هله متحداً اولورلر سه امور

داخلیه مزه مداخله لری صواب ، جائز ، بعوضاً واجب کوری رلر . مسئله شرقیه یی حقوق دول نقطه نظرندن ال کوزل تدقیق ایدن مؤلفلر تا (رولن ژاقرن) دن (رهنو) یه قدر هپ بو فکره خدمت ، بو اندیشه یی تعقیب ایدرلر .

فی الحقیقه بزه قارشى اولنجه مداخله اوروباجه اوتهدنبری ، حتی زمانزده بيله ، بلسکده بالخاصه زمانزده عادتاً بر حقدور . بو حالک ال برنجی سدی ، مسئولی عهود عتیقه دیدکاری امتیازات اجنبیه در . ۱۷۴۰ ده بو امتیازاتی معاهدات منتظمه شکلنه صوقه رق فرانسزلره قتولک تبعه مزى حمایه ایتمک ، بو صورتله امور مخصوصه مزه مداخله ايله مک حققی کیف مایشاء ویردک... (۱۷۱۸) ده (پساوخته) ، (۱۷۳۹) ده (بلغراد) معاهده لریله اوتده مغلوب ، فقط بریده غالب ایکن اوستریالره بوسنه وهرسکده ، افلاق و بغدادنه ، ینه بویله بر حق بخش ایلدک .

(۱۷۷۴) ده ایسه کوچک قاینارجه معاهده مضره معهوده سیله روسلره بویولده واسع حقوق قایدردق.. اوزماندن بری بتون اوروپا دولتلری اولاری منفرداً ، صوکره لری ایسه مجتمعا امور داخلیه مزه قاریشمغه باشلادیلر ، بکن عصر میلادیده ایسه زمان زمان متصل بزمله اوغراشدیلر . . (۲۷ - ۱۸۲۶) ده یونانستان ، (۱۸۳۳) ده مصر ، (۱۸۴۰) ده ینه مصر و بوزالزله ، (۱۸۵۲) ده اماکن مقدسه ، (۱۸۵۹) ده افلاق و بغدادن ، (۱۸۶۰) ده جبل لبنان ، (۱۸۷۵) ده بوسنه وهرسک ، دها صوکره لری بلغارستان ، تسالیا ، مصر ، نهایت زمانزده کرید ، وسار طولایسیله هپ داخلی ایشلری مزه قاریشدیلر ، طور دیلر . دیگر جهتدن امتیازات معهوده یی توسیع ، تحکیم ایدرک عدلیه دن رسمونه وارنجه بقدر کافه امور اداره مزه اوسته لقله بارمق صوقدیلر . بوکون بین الدول اويله بروضعیه مالکزه کجه تماماً بر دولت مستقله عد ایدیه میز .

بواحوالک اسبابی بر طرفدن دیدیکمز کچی اوامتیازات اجنبیه نک کلیشی کوزله بلا محاکمه احسانی ، اعطاسیدر .. او معاهدات مضره نک ینه اويله جه انعقادیدر . معافیه مرور زمان ايله اوامتیازلر فسخ اولنه بیلیر ، معاهده لرک حکمی اسقاط

ایدیلردی . . انجمن دولت عثمانیه کیتدجه قواعد موضوعه عدل و تمدنه دها زیاده رعایت ایتلیدی ، کیتدجه کربوه شرقدن ، شرق اوعادات مردوده حکومت و حاکمیتدن صیرلملیدی ، هر گوشه سنده عدالتی تأمین ایله فالک، قابیلزلکک اوکئی آلمیدی . . اسباب متعدده مبنی بویه اولمادی، اولامادی، اوزمانده حقوق دول بزی دائرة مدیندن خارجده قیاس ایله یرک بردول متمدنه بخش ایتدیکی صلاحیتدن ، استحقاقلردن محروم براندی . . مثلاً مداخله بی باشقه بر اوروپا دولته قارشى مدخول ، لکن بزه تعلق ایدنجه بدرجه قدر ، مشروع . معذور طوئدی .

انگلز هک معاصرین علمای حقوقدن لوریمه دیورکه :

حادثه سیاسیه اعتباریله بشریت هیئت حاضره سیله اوج محیط مجتمع تشکیل ایله : بشریت متمدنه ، بشریت بدویه ، (باربار) بشریت وحشیه . بو محیطلر ملل متمدنه طرفندن اودرجه نلته مختلفه کوره معامله کورمکه مستحقدرلر : معامله سیاسیه کلیه ، معامله سیاسیه نسبه ، معامله طبیعیه ، باخود سادهجه معامله بشریه ، قابلیت نقطه نظرندن بو صور معاملات دیگر برنجیسی دیگر ایکیسنی احاطه ایله ، وسعت نقطه نظرندن ایسه اوچنجه دیگر لرخی شاملدر .

برنجی محیطده ، معامله سیاسیه کلیه نك محیطده دولت عثمانیه مستثنی اولدیغی حالده بتون اوروپا دولتلری ، بودولنلرک مستملکاتی و شمیلری (تونس ، ماداغاسکار ، تونکن ، و سائره کی) ، وقتیه اوروپا مستملکاتندن معدود بولنن آمریقا دولتلری هپ داخلدرلر . بو محیط حقوق دولک موضوع ، غیر موضوع عقلی ، نقلی ، بالجله تطبیقانه تابعدر .

ایکینجی محیط ، یعنی معامله سیاسیه نسبه نکسی ایسه حقوق دولک قواعدندن برقسمنه کاملاً ، قسم دیگرینه ایسه محدود ، متحول برصورتده تطبیقانه مظهردر .
 باشند باشه دولت عثمانیه ، آسیانک مستقل حکومتلری ، ایران ، افغانستان ، سیدام ، چین ؛ افریقا ده فاس و کوندن کونه کشف اولنلکن دیگر کوچک حکومتلر بوقسمه دندرلر . . بو محیط دولتلریله معامله ایدرکن دول متمدنه حقوق دولک کافه شرائطنه رعایت ایتمکه مکلف دکدرلر . . بالفرض امتیازات اجنبیه ، بردولک اصول عدلیه سنه ، احوال مالیه سنه ، ساروسته اودرجه مداخله ،

محیط اولك اركانسندن هيچ برى ايچون روا كوريله مز ، فقط محيط ثاينك
اعضاسندن هر برى ايچون جاز ووانعدر .

اوجنچي محيط ايسه هنوز بردولت اوله رق تشكلى اتمه مش بعض قبائل
وحشيه يى استيعاب ايلركه بوقيله لر انجق قواعد طبيعيه حقوق دولدن مستفيد
اولايباير ، حقوق ساره موضوعيه مستحق عد ايديله مزلر . .

بوتفصيلات ايله شوجه قى عرض واثبات اتمك ايسترزكه ، واثقارك بعضاً جمعيت مللى
(ريويه) ، بعضاً ده جهان حقوق دول (بون فيس) ديدكلرى محيط اقوامدن دولت عثمانيه
بويله جه خارجه قاليور ، قانجه ده اقبالا انحطاط ، استقبالا تهلكيه اوغرايور .
چونكه اوداره داخلنه كيره مدكجه بردولت ايچون فلاح ، تعالى تصور ايديله مز .
اخيراً (زاپونيا) بومرتبه يه ترفع اتمك ده دركه سطوتى ، سعادتى ،
آئيسنى تايمين اتمش اولدي . بزى اوكر يويه دوشورن ، حالاده اوكر يوده
طوتان اسبابك برنجيسى عرض ايتديكمز كي ، اوامتيازات اجنبيه ، اوعهود
عتيقه دركه شان استقلال مز ايچون بر شين ، امن استقبال مز ايچون ده تهلكه .
اميد نجات مزه مانع ، امل اعتلامزه حائلدر .

ومن نكد الدنيا على الحران يرى
عدوآله مامن صداقته بد

على كمال

طرز جديد حكومتله وظائفى

۲

[*] كرك اون سكرنجى عصر وكرك اون طقوزنجى عصر اوائلنده محررين ايله
رجال دولت مياننده جارى اولان نظريه حكومتك توسيع دائره وظائف اتمسنة
پكده مساعدكل ايدى . ارزانسون Argenson «حكومت محديد وظائف اتمليدر»
ديور ايدى . «مرسيه دولا ريونيير Mercier de la Rivière» انتظام اجتماعينك
اساسى حق تملك ، امنيت وحريتدر يازيور ايدى .

[*] مأخذلر مز : پول له روا بوليو . هربرت سپنسر ميشل شواليه واستوارت ميل .